

Експертний висновок
до законопроекту згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

«Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо реструктуризації зобов'язань за кредитами в іноземній валюті та адаптації процедур неплатоспроможності фізичних осіб)» (реєстр. № 4399 від 18.11.2020), внесений народним депутатом України Тарасенком Т. П. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Надання податкових преференцій з податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) у вигляді невиконаних зобов'язань за кредитними договорами в іноземній валюті (валютними кредитами), що залишаються непогашеними після задоволення вимог іпотекодержателя.

Законопроектом у Податковому кодексі України (далі – ПКУ) пропонується:

- визначити, що безнадійною заборгованістю є, зокрема, заборгованість фізичних осіб, що залишається непогашеною після задоволення вимог іпотекодержателя шляхом набуття права власності на предмет іпотеки (новий підпункт «и» підпункту 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 розділу I ПКУ);

- не вважати оподатковуваним (18 %) додатковим благом суму знижки звичайної ціни (вартості) при продажу (відчуженні) на користь платника податків житлової нерухомості, набутої у власність внаслідок звернення стягнення на таке майно за договорами іпотеки, що забезпечує кредит, наданий в іноземній валюті (підпункт «е» підпункту 164.2.17 пункту 164.2 статті 164 розділу IV ПКУ);

- не оподатковувати усю основну суму боргу (кредиту), процентів та неустойки платника податку за кредитним договором платника податку, який не є пов'язаною особою з кредитором (підпункт 165.1.55 пункту 165.1 статті 165 розділу IV ПКУ);

- не оподатковувати (18 %) основну суму боргу (кредиту), процентів та неустойки платника податку у порядку, передбаченому Кодексом України з процедур банкрутства (підпункт 165.1.59 пункту 165.1 статті 165 розділу IV ПКУ);

- не оподатковувати (5 %) дохід, отриманий платником податку від відчуження житлової нерухомості внаслідок звернення стягнення банками на таке майно за договором іпотеки (стаття 172 розділу IV ПКУ).

Крім того, у підрозділі 10 розділу XX ПКУ пропонується встановити, що на період дії Закону України щодо реструктуризації кредитів фізичних осіб у іноземній валюті, що забезпечені іпотекою, *та Кодексу України з процедур банкрутства* банки, які здійснюють реструктуризацію на вказаних в цих законах умовах, відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності та

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B0400000099F72E008EA48300](#)

Підписувач [Воробей Світлана Іванівна](#)

Дійсний з [30.04.2020 12:26:18](#) по [30.04.2022 12:26:18](#)

Міністерство фінансів України

11220-03-3/37670 від 07.12.2020

нормативних документів Національного банку України не здійснюють коригування фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку):

- на суму згортання резервів з валовою балансовою сумою за такими діючими кредитами;

- на суму часткового прощення кредиту, який підлягає реструктуризації.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту матиме негативний вплив на доходи бюджетів усіх рівнів.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Вартісна величина впливу буде залежати від величини усієї суми кредитів, прощених банками – кредиторами, яка включає в себе дохід боржників – фізичних осіб від відчуження об'єктів іпотеки внаслідок звернення стягнення банками на таке майно та суму знижки звичайної ціни (вартості) під час продажу, яка не перекрита сумою реалізації об'єкта.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Пропозиції відсутні.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Суб'єктом права законодавчої ініціативи не додано фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) в порушення вимог частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Згідно із запропонованими змінами до статті 164 ПКУ, не включається до оподаткованого доходу платника податку – боржника сума знижки звичайної ціни (вартості) при продажу (відчуженні) на користь платника податків житлової нерухомості, набутої у власність внаслідок звернення стягнення на таке майно за договорами іпотеки в іноземній валюті.

Водночас вважаємо, що частина боргу не компенсована сумою отриманою від реалізації об'єкта іпотеки, при анулюванні (прощенні) такого боргу є додатковим благом та повинна оподатковуватись податком на доходи фізичних осіб. В іншому випадку це може бути використане окремими фізичними особами для створення схем ухилення від оподаткування податком на доходи фізичних осіб та, як наслідок, призведе до втрат місцевих бюджетів.

Законопроектом у підпункті 165.1.55 пункту 165.1 статті 165 ПКУ передбачено не оподатковувати *усю* основну суму боргу (кредиту), процентів та неустойки платника податку за кредитним договором платника податку, який не є пов'язаною особою з кредитором, прощених (анульованих) кредитором (сьогодні не більше 25 відсотків однієї мінімальної заробітної плати, у розрахунку на рік).

Одночасно у підпункті 165.1.59 пункту 165.1 статті 165 ПКУ пропонується не оподатковувати (18 %) основну суму боргу (кредиту), процентів та неустойки платника податку у порядку, передбаченому *Кодексом України з процедур банкрутства* (сьогодні підпункт 165.1.59 пункту 165.1 статті 165 передбачає посилення лише на закон про реструктуризацію зобов'язань за кредитом в іноземній валюті).

Спеціального закону щодо реструктуризації зобов'язань громадян України за кредитами в іноземній валюті Верховною Радою України не прийнято.

Слід зазначити, що згідно з абзацом другим підпункту «д» підпункту 164.2.17 пункту 164.2 статті 164 розділу IV ПКУ платник податку має право на *розстрочення сплати* суми податкового зобов'язання, нарахованого на основну суму боргу (кредиту) платника податку, прощеного кредитором, протягом трьох років, починаючи з року, в якому задекларовано суму такого податкового зобов'язання.

Водночас реалізація запропонованих щодо звільнення від ПДФО усієї суми прощеного боргу може бути використано окремими фізичними особами для створення схем ухилення від оподаткування податком на доходи фізичних осіб та, як наслідок, призведе до втрат місцевих бюджетів.

Законопроект у статті 172 ПКУ пропонується не оподатковувати (5 %) дохід, отриманий платником податку від відчуження житлової нерухомості внаслідок звернення стягнення банками на таке майно за договорами іпотеки.

Згідно з діючим підпунктом 165.1.16 пункту 165.1 статті 165 ПКУ не оподатковуються кошти, отримані платником податку в рахунок компенсації (відшкодування) вартості майна (нематеріальних активів), примусово відчуженого *державою* у випадках, передбачених законом, або вартість такої компенсації, отриманої у негрошовій формі.

Запровадження звільнення від сплати податку з доходу, отриманого боржником від відчуження об'єкта іпотеки *банком - кредитором* призведе до звільнення від сплати ПДФО всіх боржників, яким кредитором прощені суми боргу.

Такий підхід створить нерівність та дискримінацію по відношенню до тих платників, які сумлінно погашали свої фінансові зобов'язання за договором кредиту, що порушить принцип рівності усіх платників перед законом, встановлений підпунктом 4.1.2 пункту 4.1 статті 4 ПКУ та може бути використаний окремими фізичними особами для створення схем ухилення від оподаткування податком на доходи фізичних осіб та, як наслідок, призведе до втрат місцевих бюджетів.

Ураховуючи викладене, законопроект не підтримується.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Світлана ВОРОБЕЙ